

PUULATTIAN ASENNUS

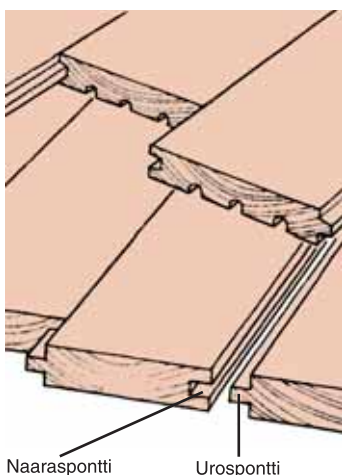
[Puu tekee kodin]

MASSIIVIPUULATTIAT

Tämä esite koskee massiivipuusta (männystä tai kuusesta) tehtyjä lattioita. Lattialaudat ovat pontatut eli niissä on uros- ja naaraspontit. Nykyään monet lattialaudat on pontattu myös päädyistään.

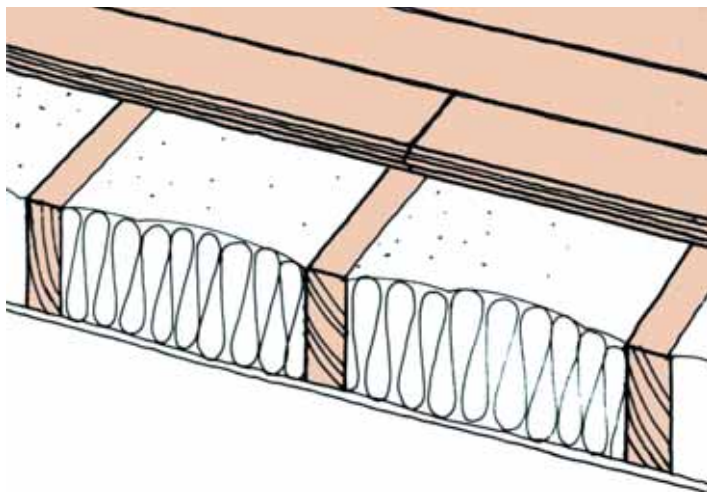
Kuusilautojen väri on tasainen ja vaalea ja kellastuu hiukan ajan myötä.

Mäntylaudat voidaan luonnollisen värinsä mukaan jakaa vaaleaan pintapuuhun ja tummempaan sydänpuuhun. Sydänpuun tummuudessa väriero korostuu ajan myötä.

KANTAVAT PUULATTIAT

Yleisimmin puulattiat tehdään naulaamalla laudat puukannattajiin. Lautojen suositeltava paksuus on 28 mm, jos tukien väli on 400 mm. Tukivälille 600 mm suositellaan 33 mm paksua lattialautaa.

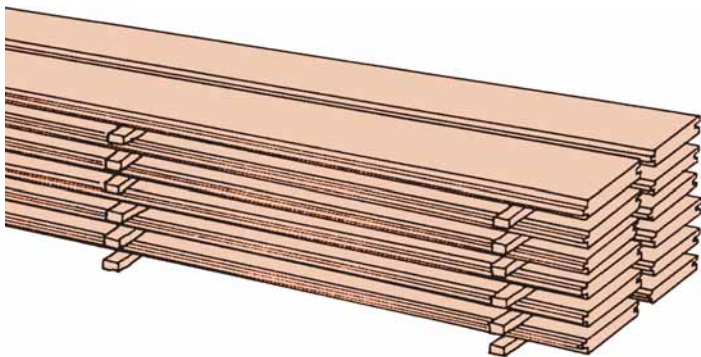

VALMISTELUT

Puulattian kosteusliikkeiden vähentämiseksi on tärkeää, että lattialautojen kosteuspuiteisuus asennushetkellä vastaa huoneen keskimääräistä kosteutta. Jos puutavara asennetaan tätä kosteampana, voi lautojen väliin syntyä suuria rakoja.

Pysyvästi lämmitettyihin huoneisiin valitaan puulattia, joka on erikoiskuivattu etukäteen ja jonka kosteuspuiteisuus on pienempi kuin 10 %. Tällaiset puulattiat voidaan asentaa heti toimituksen jälkeen.

Lattialautoja saa eri paksuisina, levyisinä ja pituisina sekä myös valmiiksi pätkittyinä määrämittoihin. Yleensä myynnissä on lattialautaa, jonka paksuus vaihtelee 21-33 mm:n välillä ja leveys 58-120 mm:n välillä. Yleisimpiä ovat dimensiot 28 x 58, 28 x 70, 28 x 95, 28 x 120, 33 x 95 ja 33 x 120.

Lado laudat väljästi pinoon ja anna niiden kosteuspuiteisuuden sopeutua asennettavaan tilaan.

Työkalut

Oikeat työkalut ja varusteet helpottavat työntekoa: vasara, tuurna, sorkkarauta, hienohampainen leveäteräinen saha, suorakulma, kynä ja mittanauha. Reikien ja lovien tekemiseen tarvitaan porakone, pistosaha ja litteä taltta. Tuurna on tarpeen, jotta välttyttäisiin naulausjäljiltä. Suorakulman ja terävän kynän avulla saadaan merkinnöistä tarkat. Jiirilaatikko tai jiirisaha helpottavat katkaisua. Kiristysrauta auttaa lattialautojen kiristämisessä asennuksen aikana.

Lattialaudat naulataan palkkeihin käyttäen uppokantanauvoja, joiden koko on laudan paksuudesta riippuen 60 x 2,3 tai 75 x 2,8 mm. Lattialaudat voidaan myös ruuvata kiinni palkkeihin. Seinän vierustalla käytetään apuna rakennuslevypaloja tai pieniä puukiiloja lattialautojen ja seinän välisen raon saamiseksi tasaiseksi. Puukiilat poistetaan asennuksen jälkeen.

PUUTAVARAMENEKKI

Puumenekki, lattialaudat, juoksumetriä/m² (eivät sisällä hukkaa).

Lattialaudan leveys mm	Hyötyleveys mm	Menekki jm/m ²
70	62	16,2
95	87	11,5
120	111	8,9
145	137	7,3
170	162	6,2

Esimerkki: huoneeseen, jonka pinta-ala on 10 m², asennetaan 28 x 95 mm:n lattialaudat (paksuus x leveys). Menekki on taulukon mukaisesti 10 x 11,5 jm. Hukkamäärä voi vaihdella paljon. Päättyöntatuista laudoista jää vähemmän hukkaa, koska jatkoksia ei tarvitse sijoittaa tuen päälle.

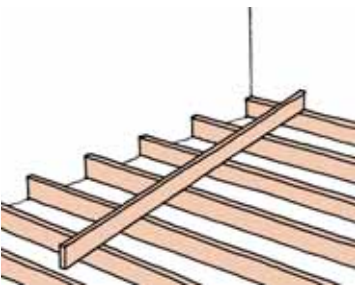
ASENNUS

1 Ennen lautojen asennuksen aloitusta tarkista, että koolaus on tasainen ja vaakasuora. Tee tarkistus vähintään 3 metrin pituisella linjalaudalla, jota kuljetetaan koolausta pitkin eri suuntiin. Epätasaisuudet korjataan höyläämällä tai kiilaamalla.

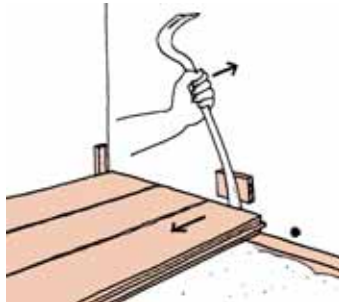
Aloita asettamalla ensimmäinen lauta naaraspuoli seinää vasten. Jos pituussuuntaan tarvitaan useita lautoja, ole tarkkana että ne ovat suorassa linjassa. Älä luota siihen, että seinä on aivan suora. Tarkista käyttäen linjalankaa. Aseta kiiloja lattialaudan ja seinän väliin liikkumavaran jättämiseksi. Liikkumavaran tulee olla 10 mm leveä.

Lautojen jatkosaumat tehdään palkin kohdalle ja ne tulee ulkonäköysti sijoittaa tasaisesti koko lattiapinnalle. Vierekkäisten lautojen jatkoskohdat eivät saa olla samalla tuella. Päätypontattujen lattialautojen jatkoksia ei tarvitse sijoittaa tuen päälle.

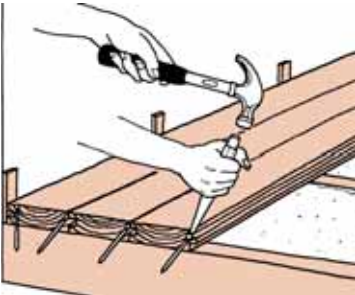
2 Keskellä lattiaa olevan päätysauman saamiseksi mahdollisimman tiiviiksi purista laudat yhteen seinän viereisestä raosta esimerkiksi sorkkaraudan avulla. Käytä seinän ja sorkkaraudan välissä levynpalaa tai puukapulaa saadaksesi tilaa väännölle ja suojataksesi seinää.

①

②

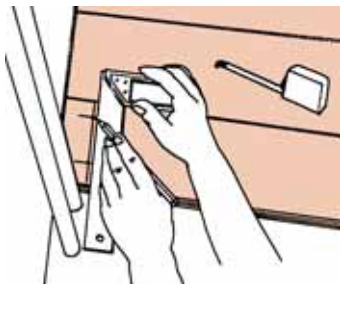
③

④

⑤

⑥

3 Ensimmäinen lauta ruuvataan tai naulataan päältä niin läheltä seinää, että naula peittyy jalkalistan alle. Etureuna ruuvataan tai naulataan vinosti lyöden urosponatin sisäkulmaan. Naulatessa käytetään apuna tuurnaa.

4 Seuraava lauta lyödään edelliseen lyöntikapulan avulla. Kapula sahataan esim. haljenneesta lattialaudan pätkästä. Toimenpide toistetaan ja laudat kiinnitetään sitä mukaa, kun ne on saatu paikoilleen. Jos on vaarana, että lauta halkeaa esim. lähellä päätyä, esiporataan naulausreikä.

5 Jos mahdollista, ulota lattia ovien kohdalla niin pitkälle, että kynnyks peittää sauman. Lattian pitää voida liikkua suhteessa naapurihuoneiden lattioihin. Jos lattiat eivät ole samassa tasossa, korotetaan kynnystä alemman huoneen puolella listan avulla. Kynnyksettömissä aukoissa käytetään puisia tai metallisia peitelistoja.

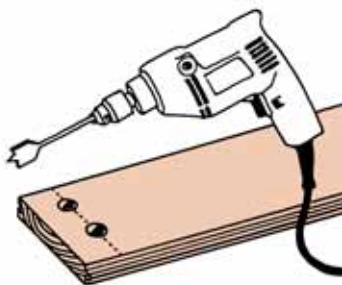
6 Laudan päähän tehdään reiät putkia varten siten, että sovitettava lauta asetetaan viimeksi asennetun laudan päälle putkien viereen. Suorakulman ja mittanauhan avulla merkitään putkien sijainnit ja halkaisijat.

7 Reiät tehdään poranterällä, jonka halkaisija on 5–10 mm putkea suurempi.

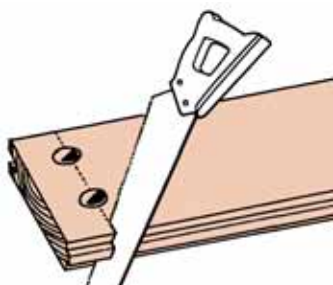
8 Sovitettava lauta katkaistaan sitten reiän keskilinjan kohdalta ja asetetaan paikalleen.

9 Laudan päästä sahattu pieni takakappale liimataan putkien taakse käyttäen sovituskiloja seinän puolella.

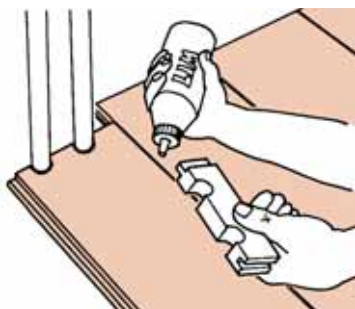
10 Laudan pitkällä sivulla putkireiät tehdään siten, että sovitettava lauta asetetaan oikeaan asentoon lähimpänä olevan viereisen laudan päälle. Laudan reunan ja putkien etäisyydet mitataan ja merkitään sovitettavaan lautaan.

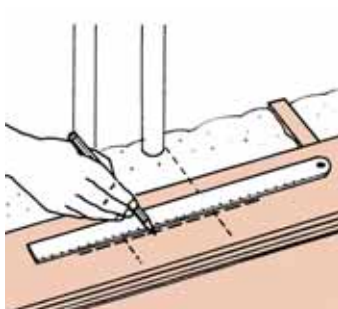
7

8

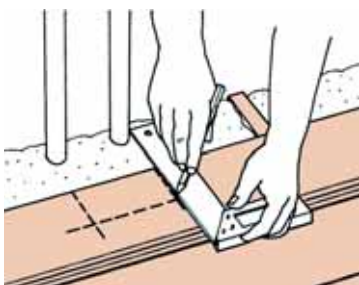

9

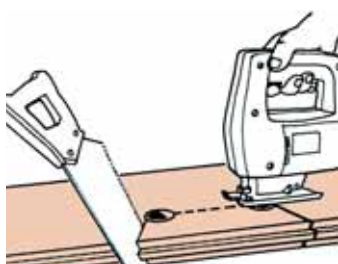

10

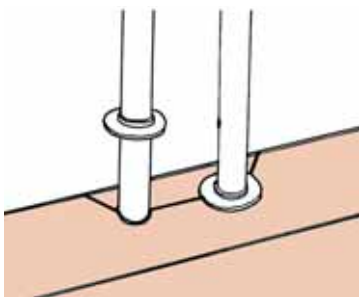
- 11 Suorakulman avulla merkitään putkien ulkolaidat.
- 12 Kun reiät on porattu, sahataan takakappale irti pistosahalla.
- 13 Kun sovittava lauta on asetettu paikoilleen, liimataan takakappale kiinni ja kiristetään seinäkiilojen avulla.
- 14 15 Viimeinen lautarivi joudutaan yleensä halkaisemaan.
- 16 Kaksi viimeistä lautariviä voi olla hyvä asentaa yhtäikää. Halkaistu viimeinen lauta naulataan/ruuvataan päältä, niin läheltä reunaa kuin mahdollista, jolloin naulat/ruuvit jäävät jalkalistan alle. Seinän viereen tulee jättää 10 mm liikkumavaraa. Ennen lattialistojen naulaamista poistetaan kaikki seinävierustan palikat ja kiilat.

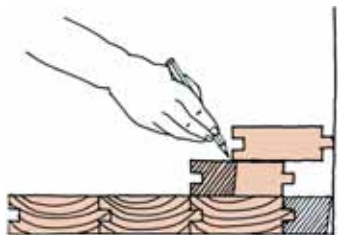
11

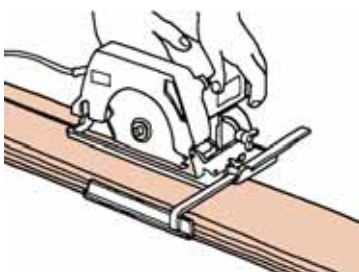
12

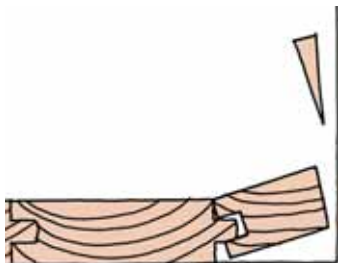
13

14

15

16

PINTAKÄSITTELY

Tehdaslakatut puulattiat eivät yleensä vaadi pintakäsittelyä. Pintakäsiteltävät puulattiat, joiden kosteuspitoisuus on pienempi kuin 10 %, tulee suojata levyin tai asentaa mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa pinnan vahingoittumiselta ja haitalliselta kosteuden imeytymiseltä välttymiseksi. Kuusesta ja männystä tehdyt lattialaudat ovat yleensä valmiita pintakäsiteltäviksi, mutta joskus viimeistelyhionta on tarpeen.

Kirkas lakka säilyttää puun ulkonäön ja toimii helppohoitoisena kulutuskerroksena. Ensimmäisellä käsittelykerralla tulee lakata kolmeen kertaan. Huoneen lämpötilan tulee olla 15 – 25 °C, että lakka kuivuu/kovettuu kunnolla. Tavallinen lakkatyyppi on alkydilakka, jossa liuottimena on lakkabensiini. Nykyään on myös puulattioille hyvin soveltuvia vesiliukoisia lakkoja. Sivelyjen väliin voidaan tarvita kevyt hionta mahdollisten epätasaisuuksien poistamiseksi.

Lakka voi aiheuttaa sen, että laudat liimautuvat toisiinsa, minkä seurauksena kutistumisraot jakautuvat epätasaisesti. Siksi on tärkeää, että lattia on riittävän kuiva sitä pintakäsiteltäessä.

Kuultokäsittelyllä tai petsauksella saadaan lattiaan läpikuultava väri.

Peittomaalausta käytettäessä on värivalikoima miltei rajaton.

Öljytty lattiapinta on miellyttävä, mutta vaatii hoitoa. Pinta saattaa olla herkkä tahraantumaa. Paikalliset tahrat poistetaan hiomalla hienolla hiomapaperilla öljyn avulla.

HUOLTO

Lattioiden hiomakoneita saa vuokrata. Vanhat lakatut puulattiat hiotaan ensin hiomanauhalla nro 50 – 60 ja viimeistellään hiomanauhalla nro 80 – 120.

Vanhat peittomaalatut puulattiat voi hioa puhtaaksi. Ennen hiontaa lattia tulee käsitellä lattiavahalla tai lakkabensiinillä, jotta hiomanauhat eivät tukkeudu liian nopeasti. Hionnan ja imuroinnin jälkeen puulattia voidaan pintakäsitellä samalla tavalla kuin uusi lattia.

Kysy Asiantuntevalta
Puutavarakauppiaalta lisäohjeita.

Tutustu myös Internet-sivuihin
osoitteessa www.puuinfo.fi.
Sieltä löydät paikkakuntasi Asiantuntevan
Puutavarakauppiaan osoitteen sekä
monipuolisesti tietoa puun käytöstä
rakentamisessa ja sisustamisessa.

